

Kurier z Warszawy

Jan Nowak-Jeziorański (właśc. Zdzisław Antoni Jeziorański), znany też jako „Janek”, „Jan Zych”, „Jan Nowak”, w każdym okresie historii Polski – w II Rzeczypospolitej, w czasie wojny i okupacji, w okresie zniewolenia przez ZSRS, w wolnej Polsce po 1989 roku dawał przykłady patriotyzmu, poświęcenia i służby ojczyźnie.

W konspiracji

W działalność podziemia jest zaangażowany od początku 1940 roku. Od 1942 roku tworzy siatkę współpracowników w ramach akcji „N”. W przebraniu kolejarza przewozi fałszywe materiały, które osłabiają morale żołnierzy niemieckich.

Kurier z Warszawy

Tajne misje kurierskie Jana Nowaka z Warszawy do Londynu i z Londynu do Warszawy odbywają się w latach 1943–1945. W Londynie Nowak spotyka się z naczelnym wodzem generałem Sosnkowskim, premierami Mikołajczykiem i Churchilllem. Pomimo złamania ręki podczas ćwiczeń spadochronowych dociera z rozkazami do kraju w przeddzień wybuchu powstania. Uczestniczy w naradzie dowództwa AK 29 lipca 1944 roku na temat rozpoczęcia powstania. Przekazuje informację, że Polska nie uzyska wsparcia od aliantów.

W Powstaniu Warszawskim

Prowadzi powstańczą rozgłośnię nadającą audycje w języku angielskim. Żeni się z łączniczką Jadwigą Wolską „Gretą”. Ceremonię ślubną odprawiono pomiędzy pogrzebami. W przeddzień kapitulacji powstania, na rozkaz „Bora”, Greta i Nowak wywożą setki dokumentów i zdjęć ukrytych pod gipsowymi opatrunkami.

Przedmioty skrytki

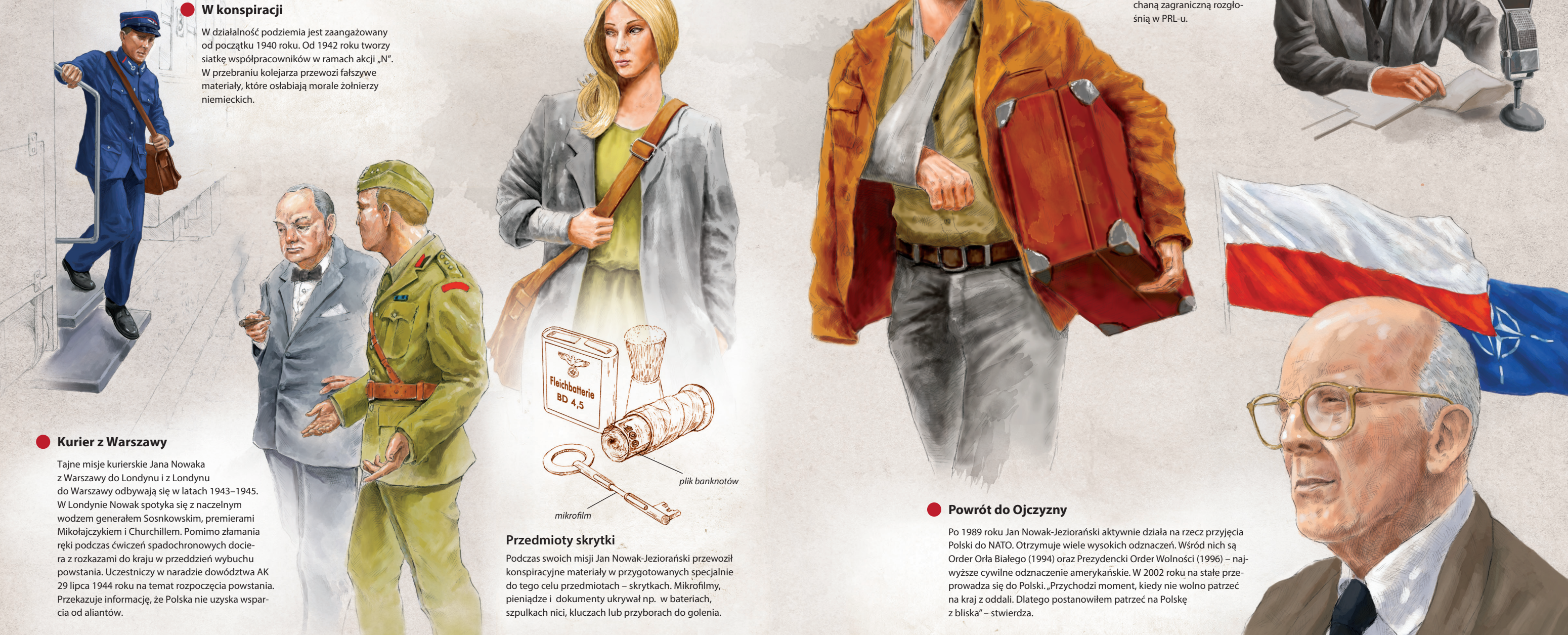
Podczas swoich misji Jan Nowak-Jeziorański przewoził konspiracyjne materiały w przygotowanych specjalnie do tego celu przedmiotach – skrytkach. Mikrofilmy, pieniądze i dokumenty ukrywał np. w bateriach, szpulkach nici, kluczach lub przyborach do golenia.

Powrót do Ojczyzny

Po 1989 roku Jan Nowak-Jeziorański aktywnie działa na rzecz przyjęcia Polski do NATO. Otrzymuje wiele wysokich odznaczeń. Wśród nich są Order Orła Białego (1994) oraz Prezydencki Order Wolności (1996) – najwyższe cywilne odznaczenie amerykańskie. W 2002 roku na stałe przeprowadza się do Polski. „Przychodzi moment, kiedy nie wolno patrzeć na kraj z oddali. Dlatego postanowiłem patrzeć na Polskę z bliska” – stwierdza.

„Mówi Głos wolnej Polski”

W latach 1951–1976 jest organizatorem i dyrektorem sekcji polskiej Radia Wolna Europa. Przemówienie inauguracyjne wygłasza 3 maja 1952 roku. Radio przekazywało informacje o polityce i kulturze wbrew cenzurze wprowadzonej przez władze komunistyczne w Polsce. Pomimo prób zagłuszania RWE była najczęściej słuchaną zagraniczną rozgłośnią w PRL-u.



1914 1918

I Wojna Światowa

02.10.1914
Zdzisław Antoni Jeziorański urodził się w Berlinie



1939 1945

Dwudziestolecie międzywojenne
II RZECZPOSPOLITA

Kampania wrześniowa 1939
Jako bombardier w stopniu podchorążego artylerii został wzięty do niewoli przez Niemców na Wołyniu. Ucieka z niewoli już 26 września.

II Wojna Światowa
OKUPACJA

1951
zakłada sekcję polską Radia Wolna Europa

1977
osiedla się w USA

1980
zostaje dyrektorem krajowego Kongresu Polonii Amerykańskiej

Zimna wojna
POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

1978
zostaje konsultantem Narodowej Rady Bezpieczeństwa USA

1989 2005

III RZECZPOSPOLITA

20.01.2005
Jan Nowak Jeziorański umiera w Warszawie

